

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่ ๓๐ (๒๕๕๑) ฉบับที่ ๑ ภาษาและวรรณกรรม

กำหนดออก ปีการศึกษาละ ๒ ฉบับ

เจ้าของ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ๗๓๐๐๐

โทรศัพท์ ๐-๓๔๒๕-๕๐๙๖, ๐-๓๔๒๕-๕๐๙๗

โทรสาร ๐-๓๔๒๕-๕๗๙๔

วัตถุประสงค์ วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางวิชาการ และการวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิจิตรศิลป์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในสาขาดังกล่าวต่อไป

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะอักษรศาสตร์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.กุสุมา รัทษมนี

ศาสตราจารย์วิบูลย์ ลี้สุวรรณ ศาสตราจารย์สัญญาชัย สุวังบุตร

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ

กองบรรณาธิการ

อาจารย์ฉันทมน ทองศิริ

รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบา กนกศิลป์ธรรม

อาจารย์ ดร.วรพร ภูพงศ์พันธ์

อาจารย์ศุภกาญจน์ ผาทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรวิฑู ตันถีนกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ น้อยนิมิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ นิโคธานนท์

รองศาสตราจารย์อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ธันวานิวัฒน์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ เวศร์ภาดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญจิรา ถึงสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

ศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร

รองศาสตราจารย์ยุชฉัตร บุญสินท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรายุทธ ศรีวรวงศ์

ศาสตราจารย์ ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์

ปก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรวิฑู ตันถีนกุล

การสมัครสมาชิก ติดต่อ คุณพันทิพา ศรีพื้นผล เลขานุการคณะอักษรศาสตร์

โทร. ๐-๓๔๒๕-๓๙๑๐ ต่อ ๒๓๑๐๖

สถานที่พิมพ์ คัดดีโสภากาการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๘๘๑-๔๑๓๒ - ๔

ผู้จัดจำหน่าย บริษัท เคล็ดไทย จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๕-๙๕๓๖

ราคา ๑๐๐ บาท

บทความประจักษ์

พระอารมณืชั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยว

สาธารณรัฐประชาชนจีน

เกศราพร มากจันทร์ ๙

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

รีนฤทัย สัจจพันธุ์ ๔๑

การเสียหายในวรรณคดีไทย :

เสียงน้ำ เสียงลูก และเสียงเทียน

ชุมสาย สุวรรณชมภู ๘๐

รูกสยาม ในพระนามของพระเจ้า :

อ่านประวัติศาสตร์ในนวนิยาย

กรรณิกา จรรย์แสง ๙๖

ปัญหาในการแปลวรรณกรรมผ่านภาษาที่สอง กรณีศึกษา :

การแปลวรรณกรรมเรื่อง เบโตรี ปาราโม

เพ็ญพิสุทธิ์ ศีวีรนาถ ๑๒๙

การแปลคำเชื่อมในภาษาจีนโบราณเป็นภาษาไทย

อภิวัฒน์ คุ้มภัย ๑๕๐

กลวิธีการแปลอุปมาในนวนิยายแปลเรื่อง กามนิต

ศุภกาญจน์ ผาทอง ๑๗๖

ภาพพจน์ในสารคดีนิตยสาร Reader's Digest

สุพานี วรรณาการ ๑๙๘

ความอภัยกับวิญญาณ :

มโนทัศน์เรื่องความอภัยในปรัชญาของขงจื้อ

ศากุน ภัคดีคำ ๒๑๘

สถานภาพการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก

ในรอบ ๓ ทศวรรษ

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ ๒๕๓

วัฒนธรรมไทยยารอให้ใครจัดการ

ปรีชา ช้างขวัญยืน ๓๐๕

บทแนะนำหนังสือ

แนะนำหนังสือเรื่อง ม่านนางรำ

สายวรุณ น้อยนิมิตร ๓๐๘

บทบรรณาธิการ

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ออก “วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” มาแล้วนับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๑) มีอายุย่างเข้าปีที่ ๓๐ นับเป็นวารสารที่มี “อาวุโส” อีกฉบับหนึ่งในโลกวิชาการ

เนื่องจากวารสารอักษรศาสตร์ฯ ย่างเข้าสู่วัย “๓๐ ปี” กองบรรณาธิการจึงได้ปรับเปลี่ยน “ปก” และเพิ่ม “เนื้อหา” ให้เหมาะสมและน่าสนใจขึ้น

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๐ (๒๕๕๑) ฉบับที่ ๑ นี้ เป็นฉบับ “ภาษาและวรรณกรรม” นำเสนอบทความ ๑๒ เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลงานอาจารย์ประจำของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นอกจากนี้ยังมีผลงานของอาจารย์จากสถาบันอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่ง ประกอบด้วยบทความด้านภาษา ๔ เรื่องซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปล ๓ เรื่อง คือ บทความเรื่อง *ปัญหาในการแปลวรรณกรรมผ่านภาษาที่สอง กรณีศึกษา : การแปลวรรณกรรมเรื่องเปโตร ปาราโม* ของเพ็ญพิลาศ ศีวีวรรณรดี ซึ่งนำเสนอปัญหาที่เกิดจากการแปลวรรณกรรมผ่านภาษาที่สองทั้งในเชิงภาษาและวัฒนธรรม โดยนำนวนิยายเรื่องเปโตร ปาราโม ของนักประพันธ์ชาวเม็กซิกันมาเป็นกรณีศึกษา บทความเรื่อง *การแปลคำเชื่อมในภาษาจีนโบราณเป็นภาษาไทย* ของอภิวัฒน์ คุ้มภัย ซึ่งได้ศึกษาวิธีการแปลคำเชื่อมที่ซับซ้อนในภาษาจีนโบราณมาเป็นภาษาไทย คำเชื่อมที่ศึกษานำมาจากวรรณกรรมจีนโบราณยุคก่อนราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น และบทความเรื่อง *กลวิธีการแปลอุปมาในนวนิยายแปลเรื่องกามนิต* ของศุภกาญจน์ ผาทอง ซึ่งนำเสนอกลวิธีการแปลอุปมาที่เสฐียรโกเศศและนาคะประทีปใช้ในการแปลเรื่องกามนิต บทความทางภาษ่อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง *ภาพพจน์ในสารคดี นิตยสาร Reader's Digest* ของสุพาดิี วรรณากการ ซึ่งนำเสนอการใช้ภาพพจน์ คำศัพท์ และสำนวนในสารคดีประเภทต่างๆ ของนิตยสาร Reader's Digest

บทความด้านวรรณกรรมจำนวน ๕ เรื่อง ซึ่งมีทั้งงานสารคดี นวนิยาย วรรณคดีไทย และวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องแรกเป็นงานสารคดี เรื่อง *พระอารามณ์ชั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยว*

สาธารณรัฐประชาชนจีน ของเกศราพร มากจันทร์ ซึ่งนำเสนอกลวิธีการสร้างอารมณ์
ขันในพระราชนิพนธ์สารคดีที่ท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนสมเด็จพระเทพรัตน
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๑๐ เรื่อง เรื่องที่สองเป็นการศึกษางานบันเทิงคดี
เรื่อง รุกสยามในพระนามของพระเจ้า : อ่านประวัติศาสตร์ในนวนิยาย ของ
กรรณิกา จรรย์แสง ผู้เขียนได้วิเคราะห์เนื้อหาในนวนิยายที่แปลจากภาษาฝรั่งเศสเรื่อง
รุกสยามในพระนามของพระเจ้า ทั้งในด้านมิติทางประวัติศาสตร์และมิติทางวรรณศิลป์
บทความอีกสองเรื่องเป็นการศึกษางานวรรณคดีไทย เรื่องแรก คือ เสภาเรื่องขุนช้าง
ขุนแผน ของรื่นฤทัย สัจจพันธุ์ โดยศึกษาคุณค่าของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ๒ ตอน
คือ ตอนกำเนิดพลายงามและตอนขุนช้างถวายฎีกาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการนำมาเป็น
แบบเรียนในชั้นมัธยมศึกษา เรื่องที่สามคือ เรื่อง การเสียดายในวรรณคดีไทย :
เสียดน้ำ เสียดลูก และเสียดเทียน ของชุมสาย สุวรรณชมภู ซึ่งได้กล่าวถึงสาเหตุ
ขึ้นตอน และผลของการเสียดายต่างๆ ในวรรณคดีไทย เรื่องสุดท้ายเป็นการศึกษา
เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นคือ เรื่อง สถานภาพการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นภาค
ตะวันตก ในรอบ ๓ ทศวรรษ ของจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ ซึ่งได้สำรวจสถานภาพการศึกษา
วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตกทั้ง ๘ จังหวัดในรอบ ๓๐ ปี ทั้งวรรณกรรมลายลักษณ์
และวรรณกรรมมุขปาฐะ เพื่อประเมินสถานภาพและปัญหาของการศึกษาวรรณกรรม
ท้องถิ่นภาคตะวันตก

นอกจากนี้ กองบรรณาธิการขอเสนอบทความที่เกี่ยวกับปรัชญาอีกเรื่องหนึ่งคือ
ความอายกับวิญญาณ : มโนทัศน์เรื่องความอายในปรัชญาของขงจื้อ ของศากุณ
ภักดีคำ เรื่องนี้กล่าวถึงมโนทัศน์เรื่องความอายหรือ “ฉื่อ” ในปรัชญาขงจื้อว่ามีความหมาย
กว้างทั้งความอายเชิงสังคมและความอายทางศีลธรรม

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรฉบับนี้ยังได้รับเกียรติจาก
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ปรีชา ช้างขวัญยืน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้กรุณาอบ
ความเรียงเรื่อง วัฒนธรรมไทยอยู่ยารอให้ใครจัดการ ให้แก่ผู้อำนวยการวารสารอักษรศาสตร์ฯ
เพื่อเสนอแนวคิดและกระตุ้นให้คนไทยตระหนักว่า “ผู้ที่จัดการให้วัฒนธรรมไทยคงอยู่นั้น
มิใช่ใคร คือคนไทยทุกคนนั่นเอง” เรื่องนี้นับว่าเป็นเรื่องที่สอดคล้องและสนับสนุน
บทความส่วนใหญ่ของวารสารฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ในโอกาสที่วารสารอักษรศาสตร์ฯ มีอายุย่างเข้าปีที่ ๓๐ กองบรรณาธิการจึงได้พิจารณาเพิ่มเนื้อหาสำคัญที่วารสารวิชาการพึงมีเพื่อให้เป็นวารสารที่สมบูรณ์แบบและมีมาตรฐาน นั่นคือ การเพิ่มบทแนะนำหนังสือหรือบทปริทรรศน์ ทั้งนี้ตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไป ในฉบับนี้ขอเสนอบทแนะนำหนังสือเรื่อง *ม่านนางรำ* นวนิยายเรื่องแรกของชาตบุษย์ นฤตม ซึ่งส่ายวรุณ น้อยนิมิตร ผู้แนะนำ กล่าวว่า แม้จะเป็นนักเขียนหน้าใหม่ แต่ก็เป็นเรื่องที่นักอ่านหน้าเก่ากล่าวขานอย่างแพร่หลายในทุกวันนี้

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ